

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Tdo/19/2020
Identifikačné číslo spisu: 3517010063
Dátum vydania rozhodnutia: 07.04.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Paluda
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:3517010063.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Paludu a sudcov JUDr. Dany Wänkeovej a JUDr. Martina Piovartsyho v trestnej veci obvineného G. T. pre zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. d) Trestného zákona, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 7. apríla 2020 v Bratislave, o dovolaní obvineného G. T. proti rozsudku Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom zo 16. mája 2017, sp. zn. 1T/29/2017, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. b) Trestného poriadku dovolanie obvineného G. T. sa odmieta.

Odôvodnenie

I.

Konanie predchádzajúce dovolaniu

Rozsudkom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom (ďalej aj „prvostupňový súd“) zo dňa 16. mája 2017, sp. zn. 1T/29/2017, bol obvinený G. T. uznaný za vinného v bode 1) rozsudku zo zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1 Trestného zákona a v bode 2) rozsudku zo zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. d) Trestného zákona na tom skutkovom základe, že

1) dňa 3. júna 2016 v čase asi od 22.30 hod. do 23.00 hod. v Novom Meste nad Váhom pri garážach nachádzajúcich sa pri obchodnom dome R. na ulici M. R. Štefánika sa poškodenému D. T. vyhrážal, aby mu dal retiazky, náramky a hodinky, ktoré mal poškodený na sebe a ak tak nespraví, tak ho doláme, pričom ho začal udierať päťami oboch rúk do oblasti tváre, no poškodený mu požadované veci nechcel odovzdať, tak ho obžalovaný pritlačil chrbtom o stenu garáže a pokračoval v úderoch päťami do jeho tváre, stiahol poškodeného za oblečenie na zem a kričal na poškodeného, aby mu dal požadované veci, na čo mu poškodený zo strachu z pokračovania útoku obžalovaného odovzdal pánske ručičkové náramkové hodinky zn. Nautica s čiernym ciferníkom a strieborným kovovým náramkom v hodnote 120,- eur, dva strieborné náramky o dĺžke asi 20 cm a šírke asi 0,5 cm v hodnote 150,- eur a čiernu kapsičku na úschovu kľúčov, a počas útoku poškodenému vzal veci z ruksaku, a to parfum zn. Versace v hodnote 22,- eur, hnedú koženú peňaženku v hodnote 10,- eur, holiaci strojček zn. Braun v hodnote 200,- eur, zamestnanecké karty, kartu poistenca a občiansky preukaz všetky na meno D. T., finančnú

hotovosť 3,- eurá, čím poškodenému D. T. spôsobil škodu vo výške 505,- eur a zranenia, a síce, hematómy v oblasti pravého oka a v oblasti nosa, ktoré si vyžiadali jednorazové ošetrovanie,

2) dňa 16. novembra 2016 v čase asi o 19.00 hod. v Novom Meste nad Váhom v priestoroch budovy železničnej stanice Nové Mesto nad Váhom žiadal od poškodeného A. G., nar. X. E. XXXX, aby mu dal nejaké peniaze na víno a keď mu poškodený odmietol peniaze dať s odôvodnením, že peniaze nemá, tak ho obžalovaný začal prehladávať, čo mu poškodený nechcel dovoliť a chcel od neho ustúpiť, na čo ho obžalovaný udrel čelom do hlavy nad ľavé oko a bezprostredne po tomto údere rozopol poškodenému bundu a z vnútorného vrecka bundy mu vybral drobné mince v celkovej hodnote asi 5,- eur a následne poškodenému prehladal aj ďalšie vrecká na bunde s úmyslom nájsť a prisvojiť si ďalšie peniaze, no žiadne ďalšie peniaze už nenašiel, čím poškodenému spôsobil škodu asi 5,- eur, a drobné zranenie, ktoré si vyžiadalo jednorazové ošetrovanie.

Za to mu prvostupňový súd podľa § 188 ods. 2 Trestného zákona s použitím § 36 písm. l), písm. n) Trestného zákona, § 37 písm. h), písm. m) Trestného zákona, § 38 ods. 2 Trestného zákona, § 41 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona uložil úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 7 (sedem) rokov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona súd obvineného pre výkon uloženého trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku uložil obvinenému povinnosť nahradiť poškodenej Všeobecnej zdravotnej poisťovni, a. s. so sídlom Bratislava, Panónska cesta 2, IČO: 35 937 874, škodu vo výške 42,04 eur a poškodenému D. T., nar. XX. C. XXXX v F., trvale bytom B. XXX, XXX XX G. M., škodu vo výške 385,- eur a podľa § 288 ods. 2 Trestného poriadku poškodeného D. T. so zvyškom nároku na náhradu škody odkázal na civilný proces.

Rozsudok nadobudol právoplatnosť 18. mája 2017.

II.

Dovolanie
a vyjadrenie k nemu

Proti citovanému rozsudku Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom podal obvinený G. T. dovolanie prostredníctvom ustanoveného obhajcu Mgr. Petra Voloča podaním z 29. júla 2019, doručeným prvostupňovému súdu 31. júla 2019, z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. b), písm. c), písm. i) Trestného poriadku.

Naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku obvinený odôvodnil tým, že súd rozhodoval v nezákonnom zložení, pretože trestná sadzba za skutok v bode 2) rozsudku bola v rozmedzí 8 - 12 rokov, čo znamená, že konanie malo v predmetnej veci prebiehať pred senátom, nie pred samosudcom. Z napadnutého rozsudku prvostupňového súdu však vyplýva, že konanie bolo vedené pred samosudcom, ktorý podpísal aj predmetný rozsudok s označením samosudca a nie predseda senátu. Obvinený zároveň uviedol, že ak prokurátor v predchádzajúcom konaní uviedol, že údajne išlo iba o zjavnú písársku chybu, ak by tomu skutočne tak bolo, prvostupňový súd by vydal uznesenie o oprave podľa § 174 ods. 1 Trestného poriadku, k čomu však doteraz nedošlo, nakoľko mu takéto uznesenie nebolo doručené. Týmto postupom je obvinenému zároveň obmedzená možnosť podať odvolanie proti rozsudku, pretože takéto oprava by sa dotkla obsahu celého rozsudku, vrátane výroku o treste a obvinenému by tak vzniklo právo podať odvolanie proti výroku o treste prvostupňového rozsudku.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je podľa obvineného naplnený tým, že jeho obhajca nenamieta, že ide o senátnu trestnú vec, pričom touto nečinnosťou obvinený ostal v podstate bez relevantnej obhajoby, čím došlo k zásadnému porušeniu jeho práva na obhajobu.

Naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku videl obvinený v tom, že prvostupňový súd nesprávne použil prítiažujúce okolnosti podľa § 37 písm. h), písm. m) Trestného zákona, pretože podmienky na ich použitie neboli v predmetnej veci splnené. Použitie prítiažujúcej okolnosti podľa § 37 písm. h) Trestného zákona podľa názoru obvineného vylučuje súčasné použitie § 41 ods. 1 Trestného zákona upravujúceho ukládanie trestu za dva alebo viac trestných činov, pretože týmto spôsobom dochádza k jeho duplicitnému potrestaniu za tú istú okolnosť. Nesprávne použitie prítiažujúcej okolnosti podľa § 37 písm. m) Trestného poriadku je podľa obvineného dané tým, že tresty uložené v predchádzajúcich trestných konaniach riadne vykonal, na základe čoho sa osvedčil a má sa na neho hľadieť akoby nebol odsúdený.

V rámci tohto dovolacieho dôvodu obvinený taktiež namietal, že prvostupňový súd ho v bode 2) rozsudku uznal za vinného zo zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. d) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e) Trestného zákona, teda že čin spáchal na chránenej osobe - osobe vyššieho veku. Obvinený podľa svojich slov v čase spáchania skutku nevedel o vyššom veku poškodeného, jeho skutočný vek sa na ňom nedal rozpoznať a skutok nespáchal s vedomím, že poškodený je osobou vyššieho veku. Z tohto dôvodu sa domnieva, že v predmetnej veci nebola naplnená subjektívna stránka skutkovej podstaty zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. d) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e) Trestného zákona.

Nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia vidí obvinený aj v tom, že prvostupňový súd neprihliadol na ustanovenie § 39 ods. 1, ods. 2 písm. d), ods. 4 Trestného zákona o mimoriadnom znížení trestu odňatia slobody na základe jeho vyhlásenia o uznání viny podľa § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku na hlavnom pojednávaní dňa 16. mája 2017. Obvinený v tejto súvislosti poukázal aj na stanovisko trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. júna 2017, sp. zn. Tpj 55/2016, týkajúceho sa možnosti mimoriadneho zníženia trestu v prípade uznania viny podľa § 257 ods. 1 písm. b), písm. c) Trestného poriadku. Hoci prvostupňový súd vyhlásil dovolaním napadnutý rozsudok približne mesiac pred prijatím vyššie uvedeného stanoviska, obvinený je toho názoru, že právna úprava vyhlásenia o vine, mimoriadneho zníženia trestu i konania o dohode o vine a treste bola v čase vyhlásenia rozsudku totožná s právnou úpravou v čase prijatia stanoviska a z tohto dôvodu mal prvostupňový súd už v čase vyhlásenia rozsudku brať do úvahy všetky skutočnosti uvádzané v tomto stanovisku, čo však neurobil. Obvinený zároveň zdôraznil, že podľa vyššie uvedeného stanoviska trestnoprávneho kolégia je možnosť mimoriadneho zníženia trestu v prípade vyhlásenia obvineného o vine ešte dôvodnejšia ako v prípade dohody o vine a treste, pretože na rozdiel od dohody o vine a treste obvinený uznáva svoju vinu bez garancie alebo predpokladu určitého, pre neho priaznivejšieho, rozhodnutia o treste.

Napokon, z dôvodu opatrnosti, obvinený uviedol, že ak by jeho dovolanie bolo z akýchkoľvek dôvodov považované za neprípustné alebo podané neoprávnenou osobou a z tohto dôvodu odmietnuté, žiada o to, aby bolo jeho podanie považované za podnet ministrovi spravodlivosti na podanie dovolania v jeho prospech podľa § 369 ods. 1 Trestného poriadku a aby bol tento podnet predložený ministrovi spravodlivosti.

Na základe uvedeného obvinený požiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky v súlade s § 384 ods. 1 Trestného poriadku na verejnom zasadnutí preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť výrokov napadnutého rozhodnutia, proti ktorým podal dovolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré rozhodnutiu predchádzalo a v súlade s § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil porušenie zákona v príslušných ustanoveniach, súčasne podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom z 19. mája 2017, sp. zn. 1T/29/2017 a v súlade s § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikázal Okresnému súdu Nové Mesto nad Váhom, aby vec v potrebnom rozsahu prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu obvineného sa podaním z 28. januára 2020 vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry Nové Mesto nad Váhom (ďalej len „prokurátor“), ktorý vo svojom vyjadrení uviedol, že Trestný poriadok podmieňuje možnosť podania dovolania využitím riadneho opravného prostriedku. V prejednávanej veci

z obsahu spisového materiálu vyplýva, že obvinený G. T. sa po vyhlásení rozsudku vzdal práva na podanie odvolania, rovnako tak aj jeho obhajca. Z uvedeného je podľa prokurátora zrejmé, že obvinený v predmetnej veci nevyužil svoje zákonné právo podať proti rozsudku riadny opravný prostriedok v miere predpokladanej ustanovením § 372 Trestného poriadku, respektíve sa tohto práva výslovne vzdal a týmto úkonom vylúčil vecný prieskum jeho veci na dovolacom súde.

Nakoľko v predmetnej veci nie je splnená podmienka dovolania podľa § 372 Trestného poriadku, pričom ide o vadu neodstrániteľnú, ktorú by nebolo možné napraviť ani postupom podľa § 379 ods. 1 Trestného poriadku, prokurátor navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie obvineného G. T. podľa § 382 písm. d) Trestného poriadku na neverejnom zasadnutí bez meritórneho preskúmania veci uznesením odmietol.

Spis spolu s podaným dovolaním bol Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky predložený 30. marca 2020.

III.

Konanie pred dovolacím súdom

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané v zákonnej lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), s uvedením dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. b), písm. c), písm. i) Trestného poriadku. Súčasne však zistil, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, pretože bolo podané neoprávnenou osobou.

Na úvod je potrebné poukázať na to, že v predmetnej veci už najvyšší súd o dovolaní obvineného G. T. rozhodoval, a to uznesením zo 16. októbra 2018, sp. zn. 2 Tdo 62/2018, ktorým dovolanie obvineného podľa § 382 písm. b) Trestného poriadku odmietol ako podané neoprávnenou osobou.

Rovnako ako v prípade predchádzajúceho rozhodnutia o dovolaní obvineného, i v rámci tohto rozhodnutia najvyšší súd poukazuje na to, že z predloženého spisového materiálu vyplýva, že obvinený G. T. na hlavnom pojednávaní konanom dňa 16. mája 2017 urobil vyhlásenie o tom, že je vinný zo spáchania skutkov uvedených v obžalobe (č. l. 282 spisu). Toto jeho vyhlásenie bolo prvostupňovým súdom podľa § 257 ods. 7, ods. 8 Trestného poriadku prijaté s tým, že dokazovanie o skutku v rozsahu, v akom sa k jeho spáchaniu obvinený priznal, sa nevykoná, a vykonajú sa iba dôkazy súvisiace s výrokom o treste a ochrannom opatrení (č. l. 282 spisu). Po vykonaní dokazovania v tejto časti prvostupňový súd vyhlásil dovolaním napadnutý rozsudok, ktorým obvineného uznal za vinného v bode 1) rozsudku zo zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1 Trestného zákona a v bode 2) rozsudku zo zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. d) Trestného zákona na vyššie uvedenom skutkovom základe. Po vyhlásení tohto rozsudku obvinený priamo do zápisnice o hlavnom pojednávaní uviedol, že sa vzdáva práva na podanie odvolania a nesúhlasí ani s tým, aby iná oprávnená osoba podala v jeho prospech odvolanie (č. l. 284 spisu). Keďže práva na podanie odvolania sa po vyhlásení rozhodnutia, počas lehoty na podanie odvolania, vzdal aj prokurátor, prvostupňový súd v súlade s § 172 ods. 2 Trestného poriadku vyhotovil zjednodušený rozsudok, ktorý neobsahoval odôvodnenie. Predmetný rozsudok nadobudol právoplatnosť 18. mája 2017.

Podľa § 257 ods. 5 Trestného poriadku ak obžalovaný na hlavnom pojednávaní vyhlásil, že je vinný zo spáchania skutku alebo niektorého zo skutkov uvedených v obžalobe alebo urobil vyhlásenie podľa odseku 4, súd v tomto rozsahu postupuje primerane podľa § 333 ods. 3 písm. c), d), f), g) a h) a zároveň obžalovaného poučí, že súdom prijaté vyhlásenie o vine, ako aj súdom prijaté vyhlásenie, že nepopiera spáchanie skutku uvedeného v obžalobe, je neodvolateľné a v tomto rozsahu nenapadnuteľné odvolaním ani dovolaním okrem dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c).

Podľa § 369 ods. 1 Trestného poriadku dovolanie z dôvodov uvedených v § 371 podá minister spravodlivosti len na podnet. Podnet môže podať osoba, ktorej tento zákon nepriznáva právo na podanie dovolania okrem osoby, ktorá nespĺňa podmienku dovolania uvedenú v § 372 ods. 1.

Podľa § 369 ods. 2 Trestného poriadku proti právoplatnému rozhodnutiu súdu druhého stupňa môže podať dovolanie z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 Trestného poriadku

- a) generálny prokurátor proti ktorémukoľvek výroku,
- b) obvinený vo svoj prospech proti výroku, ktorý sa ho priamo týka.

Podľa § 372 ods. 1 Trestného poriadku oprávnené osoby okrem ministra spravodlivosti môžu podať dovolanie len vtedy, ak využili svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok a o ňom bolo rozhodnuté. Obvinený a osoby uvedené v § 369 ods. 5 môžu podať dovolanie aj vtedy, ak riadny opravný prostriedok podal prokurátor alebo poškodený a odvolací súd rozhodol v neprospech obvineného. Generálny prokurátor môže podať dovolanie aj vtedy, ak riadny opravný prostriedok podal obvinený a odvolací súd rozhodol v jeho prospech.

Ustanovenie § 257 ods. 5 Trestného poriadku nemožno vykladať izolovane, ale v súhrne s ďalšími ustanoveniami upravujúcimi postup v konaní o dovolaní, a to ustanoveniami § 369 ods. 1 a ods. 2 a § 372 ods. 1 (veta prvá) Trestného poriadku. V zmysle uvedeného, proti rozsudku, ktorý bol vyhlásený po prijatí vyhlásenia obvineného o priznaní viny (§ 257 ods. 5 Trestného poriadku) môže dovolanie podať len minister spravodlivosti, a to na podnet obvineného alebo na podnet inej osoby [§ 369 ods. 1, § 371 ods. 1 písm. c), § 372 ods. 1 Trestného poriadku] - porovnaj uznesenie najvyššieho súdu zo 14. apríla 2016, sp. zn. 6 Tdo 3/2016, publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 12, roč. 2017.

Na základe uvedeného možno konštatovať, že oprávnenou osobou na podanie dovolania proti rozsudku, ktorý bol vyhlásený po prijatí vyhlásenia o vine obvineného (v časti týkajúcej sa výroku o vine) je iba minister spravodlivosti, pretože ide o rozhodnutie súdu prvého stupňa - na rozdiel od obvineného a generálneho prokurátora, ktorí sú v zmysle § 369 ods. 2 Trestného poriadku oprávnenými osobami na podanie dovolania len proti právoplatnému rozhodnutiu súdu druhého stupňa. Oprávnenie ministra spravodlivosti na podanie dovolania je v tomto prípade limitované uplatnením jediného dovolacieho dôvodu, a to dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, v zmysle ktorého dovolanie možno podať, ak bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu. Vo vzťahu k predmetnej veci teda možno zosumarizovať, že na podanie dovolania proti výroku o vine (po vyhlásení obvineného o tom, že je vinný zo spáchania skutkov uvedených v obžalobe) je oprávnenou osobou len minister spravodlivosti z dôvodu nemožnosti podania odvolania ani dovolania obvineným, o čom bol tento prvostupňovým súdom pred vykonaním jedného z vyhlásení podľa § 257 Trestného poriadku poučený (viď č. I. 282 spisu). Vo vzťahu k výroku o treste však obvinený mohol využiť svoje právo na podanie odvolania, čo ale neurobil a tohto svojho práva sa do zápisnice o hlavnom pojednávaní výslovne vzdal. Z tohto dôvodu vo vzťahu k tomuto výroku nespĺnil podmienku uvedenú v § 372 ods. 1 Trestného poriadku (využitie práva podať riadny opravný prostriedok) a preto sa najvyšší súd nemohol zaoberať ani dovolacími námietkami vzťahujúcimi sa k výroku o treste.

Napokon, pokiaľ obvinený v podanom dovolaní žiadal, aby v prípade odmietnutia jeho dovolania bolo toto považované za podnet ministrovi spravodlivosti a aby mu bol tento podnet predložený, najvyšší súd mu dáva do pozornosti, že zo žiadneho ustanovenia Trestného poriadku nevyplýva možnosť dovolacieho súdu predkladať podnety na podanie dovolania ministrovi spravodlivosti. Naopak, ustanovenie § 369 ods. 1 Trestného poriadku výslovne predpokladá podanie podnetu niektorou z tam uvedených osôb priamo ministrovi spravodlivosti, ktorý následne na základe takéhoto podnetu podáva v súlade s § 370 ods. 3 Trestného poriadku dovolanie na súde, ktorý vo veci rozhodol v prvom stupni.

Keďže v posudzovanom prípade bolo dovolanie podané neoprávnenou osobou (obvineným), dovolací súd ho na neverejnom zasadnutí, bez meritórneho preskúmania veci, podľa § 382 písm. b) Trestného poriadku odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.